L. A. GEELHOED
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2005. november 24. [1]

I – Az ügy előzményei

1. A Bíróság a 2002. április 25-i Bizottság kontra Franciaország ítéletben [2] megállapította, hogy a Francia Köztársaság nem teljesítette a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv [3] (HL L 210., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 257. o., a továbbiakban: irányelv vagy 85/374 irányelv) 9. cikke első bekezdése b) pontjából, 3. cikke (3) bekezdéséből és 7. cikkéből eredő kötelezettségeit:

– mivel a francia polgári törvénykönyv a 1386-2. cikkébe belefoglalta az 500 euró alatti károkat;

– mivel ugyanezen törvénykönyv 1386–7. cikkének első albekezdése kimondja, hogy egy hibás termék forgalmazója minden esetben a gyártóval azonos módon felel, és

– az említett törvénykönyv 1386–12. cikke második albekezdésében annak előírásával, hogy az irányelv 7. cikkének d) és e) pontjában foglalt mentesülésre a gyártó akkor hivatkozhat, ha bizonyítani tudja, hogy ő maga is megtette a hibás termékből eredő következmények megelőzéséhez szükséges intézkedéseket.

2. A Bizottság, mivel álláspontja szerint a Francia Köztársaság nem tette meg a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, az EK 228. cikk szerinti felszólító levelet küldött e tagállamnak.

3. 2003. június 27-i levelükben a francia hatóságok válaszoltak e felszólító levélre. A válasz a polgári törvénykönyvben tervezett módosításokat tartalmazta, amelyek célja, hogy megszüntessék a felrótt kötelezettségszegést, és amelyeket még a Parlament elé kell terjeszteni.

1 – Eredeti nyelv: francia.
2 – A C-52/00. sz. ügy (EBHT 2002., I-3827. o.).
3 – HL L 210., 29. o.

4. 2003. július 11-én a Bizottság indokolással ellátott véleményt küldött a Francia Köztársaságnak, amelyben felszólította, hogy e vélemény kézbesítését követő két hónapon belül tegye meg a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

5. Ezen indokolással ellátott véleményre adott válaszukban a francia hatóságok 2003. szeptember 9-i levelükben törvénytervezet előkészítéséről tájékoztatták a Bizottságot, és sajnálatukat fejezték ki, hogy ebben a szakaszban nem tudnak kötelezettséget vállalni a parlamenti időbeosztás tekintetében.

6. A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Francia Köztársaság továbbra sem gondoskodott a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséről, 2004. április 14-én a jelen kereset megindításáról határozott.

II – Az eljárás lefolytatása

7. Az eredeti megfogalmazása szerint a Bizottság keresetével annak megállapítását kérte, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem hozta meg az irányelv helytelen átültetéséről szóló Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, másrészről kötelezze a Francia Köztársaságot arra, hogy fizessen meg a Bizottságnak az „Európai Közösség saját forrásai" számlára a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak késedelmes teljesítése miatt napi 137 150 euró összegű kényszerítő bírságot a jelen ítélet kihirdetésétől a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséig. A Bizottság azt is kérte, hogy a Francia Köztársaságot kötelezzék a költségek viselésére.

8. Ellenkérelmében a francia kormány elismerte, hogy még nem hajtotta végre a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletet. Mindössze a Bizottság által javasolt kényszerítő bírság összegét vitatta, amelyet túlzottnak ítélt.

9. Viszonválaszában a francia kormány kijelentette, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítélet végrehajtását a kihirdetés évében megkezdte, és folyamatosan tájékoztatta a Bizottságot a felmerült nehézségekről, különösen a 85/374, valamint a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[4] egyazon szövegbe történő átültetéséhez kapcsolódó eredeti szándékához kapcsolódókról. Ezzel szemben, ha megszületne az elkülönült átültetésről szóló határozat, a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítélet végrehajtása gyorsan megtörténne.

4 – HL L 171., 12. o.

10. Viszonválaszához mellékelve a francia kormány benyújtotta a jogszabályok egyszerűsítéséről szóló, 2004. december 9-i 2004-1343. sz. törvény [5] (a továbbiakban: 2004-es törvény) 29. cikkét, amely kimondja:

„I. – A polgári törvénykönyv az alábbiakban módosul:

1. Az 1386-2. cikk szövege a következő:

»1386-2. cikk – A jelen cím rendelkezései valamely személyt ért sérelemből eredő kár megtérítésére alkalmazandók. E rendelkezések a rendeletben meghatározott összeget meghaladó, a hibás terméktől független egyéb dologban bekövetkezett sérelemből eredő kár megtérítésére is alkalmazandók.«;

2. Az 1386-7. cikk első bekezdésének szövege a következő:

»Az eladó, a bérlő – lízingbevevő és a lízingbevevőhöz hasonló bérlő kivételével – és a hivatásos szállítók csak akkor felelnek a gyártóval azonos feltételek között a termék biztonságának hiányosságaiért, ha a termék gyártója ismeretlen.«;

3. Az 1386-12. cikk második bekezdését hatályon kívül helyezik.

II. – Az I. cím rendelkezéseit azon termékekre kell alkalmazni, amelyeket a hibás termékekért való felelősségről szóló, 1998. május 19-i 98-389. sz. törvény hatálybalépése után bocsátottak forgalomba, akkor is, ha azok korábban létrejött szerződés tárgyát képezik. Azonban nem alkalmazandók azon jogvitákra, amelyek tekintetében e törvény kihirdetéséig ítéletet hoztak.

[...]"

11. A francia kormány viszonválaszának benyújtása után egyébként eljuttatta a Bizottságnak a polgári törvénykönyv 1386-2. cikkének alkalmazásáról szóló 2005. február 11-i 2005-113. rendelet [6] (a továbbiakban: 2005. évi rendelet) másolatát, amelynek 1. cikke kimondja, hogy „A polgári törvénykönyv 1386-2. cikkében meghatározott összeg 500 euró."

5 – JORF, 2004. december 10., 20857. o.

6 – JORF, 2005. február 12.

12. Miután a francia kormány felhívta a Bizottságot, hogy a 2004. évi törvény és a 2005. évi rendelet módosításai fényében vizsgálja meg a keresetétől való elállás lehetőségét, a Bizottság bejelentette a francia kormány, és 2005. április 15-én a Bíróság számára, hogy a jelen ügyben tartott tárgyaláson részben eláll a keresetétől.

13. A Bizottság ugyanakkor – mivel álláspontja szerint a 2004-es törvény és a 2005-ös rendelet nem mindig teszi lehetővé az említett ítélet hiánytalan teljesítését – kijelentette, hogy a keresetét a kérelemben foglalt megállapítás hatályának korlátozásával és a kényszerítő bírság összegének csökkentésével fenntartja. A Bizottság lényegében úgy véli, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben helyt adott három kifogás közül kettő megszűnt, és a harmadik is csak részben marad fenn, amennyiben a hibás termék forgalmazójának gyártó helyett érvényesülő felelősségének esetei lényegesen csökkentek.

14. Ilyen körülmények között a Bizottság korlátozta a kereseti kérelmének 1. pontjában megállapítani kértek terjedelmét, és azt a következőképpen fogalmazta meg: „A Francia Köztársaság – mivel nem tette meg a 85/374 irányelv helytelen átültetésére vonatkozó, az Európai Közösségek Bírósága által a C-52/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletben foglaltak végrehajtásához szükséges bizonyos intézkedéseket, és különösen azzal, hogy amennyiben a gyártó kiléte ismeretlen, a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a terméket neki szállító kilétéről – nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit."

15. A Francia Köztársaság által fizetendő kényszerítő bírság összege tekintetében a Bizottság jelezte, hogy az új körülmények fényében helyénvalónak tűnik az 1–20-ig terjedő skálán eredetileg javasolt súlyossági mutató 10-ről 1-re történő csökkentése. Ennek eredménye egy 13 715 eurós összeg.

16. A Bizottság fenntartotta azon kérését, hogy a Francia Köztársaságot kötelezzék az eljárás költségeinek viselésére.

III – Jogi háttér

17. A jogvita fennmaradó részében csak annak megválaszolásáról van szó, hogy a 2004. évi törvény 29. cikkével módosított, a polgári törvénykönyv 1368-7. cikke első bekezdésének rendelkezése megfelel-e az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének.

18. A polgári törvénykönyv 1386-7. cikke első bekezdésének szövege a következő:

„Az eladó, a bérlő – lízingbevevő és a lízingbevevőhöz hasonló bérlő kivételével – és a hivatásos szállítók csak akkor felelnek a gyártóval azonos feltételek között a termék biztonságának hiányosságaiért, ha a termék gyártója ismeretlen."

19. Az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése a következőképpen került megfogalmazásra:

„Ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék minden szállítója gyártónak tekintendő, kivéve ha ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártónak vagy annak a személyéről, akinek a terméket szállította. Ugyanez vonatkozik az importált termékekre, ha ezek tekintetében a (2) bekezdés szerinti importőr nem állapítható meg, abban az esetben is, ha a gyártó neve fel van tüntetve."

IV – A felek érvei

20. Az eljárás írásbeli szakasza folyamán a viszontválaszig bezárólag a felek közötti viták a Bizottság által megítélni kért kényszerítő bírság összegének számítási módjára összpontosítottak. A francia kormány lényegében elismerte, hogy még nem felelt meg a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletnek.

21. A Bizottság részleges elállása – amelyet a 2005. április 15-i levelében közölt, és a 2005. október 11-i tárgyaláson megerősített – alapvetően módosította a jogvita lényegét. Ez a lényeg jelenleg arra a kérdésre korlátozódik, hogy a 2004. évi törvénnyel módosított francia polgári törvénykönyv 1386-7. cikke első bekezdése[7] összhangban áll-e az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésével, és ha nem, akkor a Bizottság által jelenleg kért kényszerítő bírság megfelelő-e.

22. A Bizottság megmagyarázta, hogy az indokolással ellátott vélemény által meghatározott határidő – azaz 2003. szeptember 11-e – lejártáig a Francia Köztársaság nem fogadott el semmilyen, a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak végrehajtására vonatkozó intézkedést. A Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a Bizottság kérhette volna kötelezettségszegés megállapítását az említett ítéletben foglaltak végrehajtásának teljes elmaradása miatt. Azonban az ésszerűség és a hatékony érvényesülés miatt úgy döntött, hogy a Francia Köztársaság által hozott jogalkotási intézkedésekre reagálva korlátozza a kereset tárgyi hatályát. A kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset lényegének ilyen szűkítése az EK 226. cikk alkalmazásában az állandó ítélkezési gyakorlat szerint megengedett, mivel a jogvita tárgyát nem terjesztik ki, és azt nem is módosítják.

7 – A 10. pontban idézve.

23. A francia jogalkotó által a nemzeti jogszabályokban tett módosítások mélyreható vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy keresetének első és harmadik része okafogyottá vált. Csak az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének átültetése maradt hiányos. Ennélfogva a Bizottság úgy határozott, hogy a keresetét annyiban fenntartja, amennyiben a Francia Köztársaság még nem felelt meg teljes mértékben a Bíróság által a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletben foglalt második kifogásnak. E tekintetben a Bizottság már hangsúlyozta, hogy ebben az ügyben nem új kifogásról van szó, hanem e kereset egyik eredetileg már meglévő részéről.

24. Lényegében a Bizottság azt rója fel a Francia Köztársaságnak, hogy a polgári törvénykönyv 2004. évi törvénnyel módosított 1386-7. cikke – mivel akkor is meghagyja a szállító felelősségét, ha az ésszerű határidőn belül közli a károsulttal a saját szállítója kilétét – nem jelenti az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésének való teljes megfelelést. A Bizottság emlékeztet arra, hogy az irányelv ez utóbbi rendelkezése magában foglalja a szállító felelősség alóli mentesülését, ha ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártó vagy a termék szállítójának a kilétéről.

25. A Bizottság az általa javasolt kényszerítő bírságot illetően kijelenti, hogy figyelembe véve a francia hatóságok által a közelmúltban tett lényeges erőfeszítéseket, amelyek a legtöbb eredeti kifogást megszüntették, helyénvaló a súlyossági mutatónak az 1–20-ig terjedő skálán eredetileg javasolt 10-ről 1-re történő csökkentése, amely a számítás egyéb tényezőinek változatlansága mellett a Bíróság ítélethirdetésétől számítva napi 13 715 euró összegű késedelmi díjat jelent.

26. A francia kormány a tárgyalás során visszavonta a 2005. május 17-i levelében a Bíróság elé terjesztett álláspontját, amely szerint a Bizottság által fenntartott kifogás ugyanis új kifogás, amelyet még nem állt módjában vitatni.

27. Ugyanis a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítélethez vezető eljárás során a Bizottság csak az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének helytelen átültetését rótta fel a Francia Köztársaságnak, mivel a polgári törvénykönyv 1386-7. cikke nem biztosította, hogy a szállítót csak másodlagos felelősség terheli, ha a gyártó ismeretlen. E tekintetben a francia kormány a fent hivatkozott ítélet 36. pontjára, a C-52/00 ítélet keresetének 37–39. pontjára, valamint a Bizottságnak az ebben az ügyben adott válasza 34–36. pontjára hivatkozik.

28. A Bizottság tehát a 2005. április 15-i leveléig egyáltalán nem rótta fel a francia kormánynak azt, amit most, tehát hogy a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkében a hibás termék forgalmazójának felelősség alóli

mentesülési lehetőségét nemcsak akkor kellett volna előírnia, ha az ésszerű határidőn belül tájékoztatta a károsultat a gyártó kilétéről, hanem akkor is, ha közölte a saját szállítójának kilétét.

29. Márpedig ha a Bizottság szerint az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének átültetése még mindig nem megfelelő – mivel fenntartja a szállító felelősségét, ha az közli a károsulttal a saját szállítójának kilétét – akkor a Francia Köztársaság ellen az EK 226. cikk alapján kellett volna eljárást indítani. Ebben az eljárásban ez az új kifogás elfogadhatatlan.

30. Az ügy érdeme tekintetében a francia kormány másodsorban még kijelentette, hogy a 2004. évi törvénnyel végrehajtott átültetés helyes volt. Az irányelv jogi jellege nem kívánja meg egy adott irányelv szó szerinti átvételét a nemzeti jogba. Sőt, az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében szereplő, a szállító azon lehetősége, hogy a károsultat tájékoztassa a saját szállítójának kilétéről, csak másodlagos jelentőségű, vagyis azon ritka esetben merül fel, ha a gyártó ismeretlen. Végül a károsultnak a szállító szállítója elleni közvetlen keresete nem feltétlenül akadályozza meg részéről több kereset benyújtását, például a halogatás kockázatainak elkerüléséhez. Ebből következik, hogy az irányelv által célzott eredmény szempontjából a francia jog e tekintetben megfelel az irányelvnek.

31. Végül a francia kormány arra hivatkozik, hogy a felszólító levélre adott 2003. június 27-i válaszlevelében közölte a Bizottsággal a polgári törvénykönyv 1387-7. cikke tervezett módosításának szövegét, amely a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak végrehajtását szolgálta. Az EK 10. cikkében szereplő, a közösségi intézmények és a tagállamok közötti jóhiszemű együttműködés elve szerint a Bizottságnak inkább a francia kormányhoz kellett volna fordulnia, ha a közölt szöveggel kapcsolatban kifogásai voltak, nem pedig megvárnia, amíg azt a francia parlament elfogadja.

32. Ebben az összefüggésben a francia kormány a Bíróság ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint a pert megelőző eljárás egyik célja annak lehetővé tétele az érintett tagállam számára, hogy a lehető leggyorsabban és legteljesebb módon összhangba kerüljön a közösségi joggal. Ez azt is jelenti, hogy a Bizottság a lehető leghamarabb közli a tagállammal azon kifogásait, amelyek egy irányelv átültetésére vonatkozó szövegtervezettel kapcsolatban felmerülhetnek.

33. Mivel a Bizottság nem kifogásolta a szövegtervezetet, a francia kormány arra következtethetett, hogy azt elfogadhatónak találta. Ennél fogva benyújtották a francia parlamentnek elfogadásra.

34. Végül a Francia kormány különösen a jogsértés időtartama együtthatójának megállapítására vonatkozó módszer tekintetében a Bíróság kérdéseire a Bizottság által 2005. július 5-én írásban adott válaszra hivatkozott. Szerinte ezt, a biztosok testülete által 2001. április 2-án meghatározott módszert közzé kellett volna tenni, vagy legalábbis a tagállamok tudomására kellett volna hozni.

V – Álláspont

35. A fentiekből következik, hogy a jogvita jelenlegi állása szerint a felek még három tárgyban nem egyeztek meg:

– a Bizottság kifogása fennmaradó részének elfogadhatóságáról, amely szerint a Francia Köztársaság még mindig nem ültette át helyesen az irányelv 3. cikkének (3) bekezdését a nemzeti jogába;

– az említett kifogás megalapozottsága;

– végül annak megállapítása, hogy a Bizottság a megfelelő módszert alkalmazta-e a jogsértés időtartama együtthatójának meghatározására.

36. A Francia Köztársaság két érvvel vitatta a kifogás fennmaradó részének elfogadhatóságát:

– ez a részleges kifogás ugyanis új kifogás, mivel a Bizottság a C-52/00. sz. ügyben nem kérte kimondottan a Bíróságtól annak megállapítását, hogy a Francia Köztársaságnak kifejezetten ki kellett volna zárnia a szállító felelősségét azon esetekben, amikor az csak a saját szállítója nevéről tudja tájékoztatni a károsultat;

– másodlagosan a Bizottságnak azonnal tájékoztatnia kellett volna a francia hatóságokat arról, hogy az 1386-7. cikk megfogalmazása – ahogyan az a módosító törvénytervezetből, annak a 2003. június 27-i levélben a Bizottsághoz történő benyújtásakor kiderült – az irányelv helyes átültetése biztosításának szempontjából még mindig nem megfelelő.

37. Ez a két érv számunkra nem tűnik meggyőzőnek.

38. E kereset tárgya a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak megfelelő időben történő végrehajtásának elmulasztása. Ez az ítélet határozta meg és szabta meg a Francia Köztársaság

lényeges kötelezettségeit, amint az egyébként a pert megelőző eljárás ügyiratából és a felek között ezen ügyben történt iratcserékből világosan kiderült.

39. A 2005. február 23-i feljegyzést követően, amelyben a francia kormány arra hivatkozott, hogy a 2004. évi törvény a 2005. évi rendelettel összhangban biztosítja a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak teljes körű végrehajtását, a Bizottságnak ezen információ vizsgálatával és értékelésével kellett válaszolnia. Ezek annak megállapításához vezettek, hogy az említett kormány nagyrészt valóban végrehajtotta az ítéletben foglaltakat, de nem teljes körűen. A végre nem hajtott, fennmaradó rész tekintetében a Bizottság úgy határozott, hogy megindítja e keresetet.

40. Az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének azon része, amelynek a hiánytalan végrehajtása még vitatott, teljes mértékben ezen eljárás keretébe tartozik, ahogyan az a Bizottság felszólító levelében és indokolással ellátott véleményében szerepel. Csak a tárgyát korlátozzák. A fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítélet rendelkező részében szereplő három elem helyett az említett rendelkező rész második elemének csak egy részéről van szó.

41. A Bíróságnak az EK 226. cikk alkalmazására vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata szerint a pert megelőző eljárásnak három célja van:

– biztosítja az érintett tagállam számára, hogy orvosolja az esetleges jogsértését;

– biztosítja az érintett tagállam számára, hogy gyakorolhassa a védelemhez való jogát;

– a Bíróság előtti eljárás céljából megállapítja a jogvita tárgyát [8].

Ebből következik, hogy a pert megelőző eljárás lezárása után a Bizottság már nem terjesztheti ki vagy változtathatja meg a jogvita tárgyát. Ezzel ellentétben teljes mértékben joga van szűkíteni annak tárgyát, mivel egy ilyen szűkítés nem sértheti a tagállamok lényeges eljárásbeli garanciáit.

42. Az EK 228. cikk (2) bekezdése alkalmazásának keretében a pert megelőző eljárás az EK 226. cikkben meghatározott eljáráshoz hasonló feladatokat lát el. Ebből következik, hogy a Bizottság szűkítheti a jogvita tárgyát a pert megelőző eljárás folyamán, feltéve hogy tartalma változatlan marad.

8 – A C-362/01. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2002. december 10-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-11433. o., 16–18. pont).

43. Márpedig ebben az ügyben a Bizottság szűkítette a jogvita tárgyát, míg annak tartalma ugyanaz maradt, azaz a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítéletben foglaltak helyes és hiánytalan végrehajtása. Az a körülmény, hogy a francia kormány és a Bizottság jelenleg nem ért egyet az irányelv 3. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségek pontos terjedelmét illetően, semmit nem von le e ténymegállapításból. Ugyanis egy bírósági ítélet végrehajtásának kötelezettsége kérdéseket vethet fel annak pontos tartalmára vonatkozóan. Adott esetben azokról az EK 228. cikkben meghatározott eljárás során kell határozni. E tekintetben emlékeztetünk még egy másik Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítéletre [9], amelyben a Bíróságnak még annak meghatározása előtt kellett megállapítania a Francia Köztársaság vonatkozó közösségi szabályozásból eredő pontos kötelezettségeit, hogy a Francia Köztársaság elmulasztotta-e a Bíróság 1991. június 11-ét megelőző ítéletében [10] foglaltak hiánytalan és helyes végrehajtását.

44. Egyébként a francia kormány által képviselt álláspont ahhoz a kevéssé kielégítő, sőt paradox eredményhez vezetne, hogy a Bíróság ítéletében foglaltak részleges végrehajtása az EK 226. cikk értelmében arra kötelezné a Bizottságot, hogy ugyanezen cikk alapján új eljárást kezdjen. Egy ilyen következmény szerintünk pergazdaságosság szempontjából kevéssé kívánatos.

45. Ebben az összefüggésben felhívjuk a figyelmet jelen ügy időrendjére. A Bíróságnak már az 1993. január 13-i ítéletében [11] meg kellett állapítania, hogy a Francia Köztársaság kötelezettségszegést követett el, mivel nem ültette át az irányelvet az annak 19. cikkében megállapított határidőn belül. Ezután a 2002. április 25-i ítéletben [12] a Bíróság megállapította, hogy a Francia Köztársaság helytelenül hajtotta végre az irányelvet. A francia álláspont elfogadása – amelyet egyébként önmagában megalapozatlannak tartunk – egy esetleges negyedik, sőt akár ötödik eljárás eshetőségét teremtené meg az irányelvnek a Francia Köztársaság által történő átültetése tárgyában.

46. A fentiek fényében kell értékelnünk azt az álláspontot, amely szerint a tagállamok kötelezettségeit – amennyiben a Bíróság által az EK 226. cikk értelmében ellenük meghozott ítéletet kell végrehajtaniuk – az e korábbi eljárásban a Bizottság által megfogalmazott kifogások tartalma határozza meg.

47. Ez utóbbi álláspontot alátámasztva a francia kormány nem ismerte el, hogy az EK 228. cikk szerinti eljárás tárgyát mindig a Bíróság megelőző ítélete határozta meg. Ezen eljárás tárgya csak az említett ítélet végrehajtásának elmulasztása, a helytelen vagy a hiányos végrehajtása lehet.

9 – A C-304/02. sz. ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-6263. o.).

10 – A C-64/88. sz., Bizottság kontra Franciaország ítélet (EBHT 1991., I-2727. o.).

11 – A C-293/91. sz., Bizottság kontra Franciaország ítélet (EBHT 1993., I-1. o.).

12 – A fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ítélet.

48. Ugyanis tényleg elképzelhető, hogy az EK 228. cikk szerinti eljárás folyamán kérdések merülnek fel a megelőző ítélet hatályára vonatkozóan. Azonban az ilyen kérdések nem a kereset elfogadhatóságát, hanem annak megalapozottságát érintik. Ezért később még visszatérünk a Francia Köztársaság ezen érvére.

49. A francia kormány másodlagos érve sem tűnik számunkra alátámaszthatónak.

50. Az arra a kérdésre adott válasz, hogy a Bizottságnak tájékoztatnia kellett volna-e a francia hatóságokat arról, hogy véleménye szerint a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének tervezett megfogalmazása az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének hiányos átültetése, illetve hogy a Francia Köztársaságnak kellett volna kifejezetten felhívnia a Bizottságot, hogy közölje észrevételeit a szóban forgó szövegről, e kereset elfogadhatósága értékelése szempontjából nem releváns.

51. Nem zárjuk ki, hogy a Bizottság és a tagállamok közötti, a bírósági ítéletek végrehajtására vonatkozó együttműködés hibái következményekkel járhatnak az EK 228. cikk alapján indított kereset megalapozottsága, illetve az esetleges szankciók értékelésekor, de az ilyen megfogalmazásbeli elemek nem érintik egy egyébként teljesen elfogadható kereset elfogadhatóságát.

52. Ami ezen ügy érdemét illeti, azt kell megállapítanunk, hogy a polgári törvénykönyv 1386-7. cikke a jelenlegi változatában megfelel-e az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése által felállított követelményeknek.

53. A fent hivatkozott 2002. április 25-i Bizottság kontra Franciaország ítéletében a Bíróság kifejezetten úgy ítélte meg, hogy az irányelv az általa szabályozott pontokban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek teljes összehangolására [13] törekedik. Ebből következik, hogy a tagállamok már nem tarthatnak fenn az irányelv által meghatározottól eltérő, a hibás termékekre vonatkozó általános felelősségi rendszert. Így a tagállami kötelezettségek pontos meghatározásához a szó szerinti szövegre és magára az irányelv rendszerére kell utalnunk.

54. Márpedig a 3. cikk (3) bekezdésének megfogalmazása alig hagy teret a bizonytalanságnak. Az első mondata értelmében: „[...] [egy hibás termék] minden szállítója

13 – 24. pont

gyártónak tekintendő, kivéve ha ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártónak, vagy *annak*[14] a személyéről, akinek a terméket szállította". A polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének első bekezdése most a következőképpen hangzik: „Az eladó [...] és a hivatásos szállítók csak akkor felelnek a gyártóval azonos feltételek között a termék biztonságának hiányosságaiért, ha a termék *gyártója*[15] ismeretlen."

55. E két szöveg összehasonítása után első látásra egyértelmű, hogy a francia jogalkotó elmulasztotta belevenni a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének új megfogalmazásába a „szállító szállítóját". Ennélfogva az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének a francia jogba való átültetése még mindig nem teljes.

56. Ez a megállapítás önmagában elegendő e kereset megalapozottságának a megállapításához.

57. Azonban a teljesség kedvéért röviden megjegyzéseket fűzünk a francia kormánynak a jogvita fennmaradó részére vonatkozó álláspontjához.

14 – Kiemelés tőlem.
15 – Uaz.

58. Amint a fenti 53. pontban emlékeztettünk rá, a Bíróság már úgy döntött a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletében is, hogy az irányelv célja a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami rendelkezések teljes összehangolása. A Francia Köztársaság így nem hivatkozhat arra, hogy csak annyiban köteles módosítani a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkét, amennyiben a Bíróság kifejezetten megállapította az irányelvvel való összeegyeztethetetlenségét.

59. A Francia Köztársaság által a Bíróság egyik kérdésére válaszként felhozott érv, amely szerint a tagállam az irányelv átültetése tekintetében e jogi eszköz különleges jogi jellege miatt így is rendelkezik mérlegelési mozgástérrel, szintén nem helytálló.

60. A nagyszámú ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamoknak az irányelvek átültetésére vonatkozó kötelezettségeit azok jellege, tárgya és megfogalmazása határozza meg. Mivel ebben az ügyben a szóban forgó irányelv jellege – amint azt előadták – előírja egy meghatározott témakör szabályainak teljes összehangolását, a szövegében semmi nem támasztja alá azt az érvet, hogy a francia hatóságoknak jogukban áll kihagyni a „szállító szállítója" utalást a polgári törvénykönyv módosított 1386-7. cikkéből.

61. A fentiek alapján arra a következtetésre jutunk, hogy ez a kereset elfogadható és megalapozott.

62. Marad még annak eldöntése, hogy a Bizottság által a Bíróságtól megítélni kért, csökkentett mértékű kényszerítő bírság ésszerű-e. Sőt, felmerül különösen a kérdés, hogy a jogsértés időtartama együtthatójának kiszámítására alkalmazott módszer elfogadható-e.

63. A Bizottság 1997. január 8-án közleményt adott ki az EGK 171. cikkében (EK 228. cikk) [16] megállapított kényszerítő bírság számítási módszeréről. Az említett közleményben kifejtették, hogy „a jogsértés időtartama legalább 1-es, legfeljebb 3-as szorzós együtthatójú átalányalapot ad".

64. Nem meglepő, hogy egy ilyen tömör képlet gyakorlati alkalmazása nem könnyű, mivel nem nyújt semmilyen pontos előírást a jogsértés időtartamának értékeléséhez. Az sem meglepő, hogy a Bizottság pontosabb és objektívebb előírások megállapítását kezdeményezte. Azonban az furcsának tűnik, hogy ez utóbbi mindeddig elmulasztotta közölni a tagállamokkal az erre vonatkozó 2001. április 2-i határozatát.

65. A Bizottság eljárása etikai szempontból vitatható, de önmagában nem jogellenes vagy törvénytelen. Ez annak eldöntésétől függ, hogy az új számítási mód alkalmazása pozitív vagy negatív eredménnyel jár-e az érintett tagállam számára. Az első esetben az új módszer előzetes közzététel nélküli alkalmazását nem kell elfogadhatatlannak tekinteni. A második esetben az ilyen alkalmazás biztosan jogellenes volna, mivel ellentétes a bizalomvédelem elvével [17].

66. Ebben az ügyben meg kell állapítanunk, hogy egy már közzétett számítási módról van szó, amely nem terjeszti ki e módszer hatályát, és amelynek konkrét alkalmazása az érintett tagállam számára nem hátrányosabb az eredeti mód alkalmazásánál. Ugyanis ha összehasonlítjuk az „új" mód, azaz az 1,3-as együttható eredményét, és azt, amelyhez – a Bíróság kérdéseire a Bizottság által 2005. július 5-én adott válaszban szereplő tájékoztatás alapján – az 1,5-ös együtthatót alkalmazó eredeti mód vezetett volna, helytálló az

16 – HL C 63., 2. o.

17 – Párhuzam vonható az 1962. február 6-i 17. tanácsi irányelv – a Szerződés [81] és [82] cikke első végrehajtási rendelete – (HL 1962. 13., 204. o.) 15. cikkének (2) bekezdése alapján kirótt bírságok számítása tárgyában hozott bizottsági közlemények között, valamint a HL 1998.C 9., 3. o.-on közzétett iránymutatások között is.

a megállapítás, hogy az új számítási mód alkalmazása kedvezőbb volt a Francia Köztársaság számára.

67. Így mivel a francia kormány nem hozott fel több kifogást a számítás másik két elemének – a jogsértés súlyosságának együtthatója és a Francia Köztársaság állandó tényezője – alkalmazásával szemben, arra a következtetésre jutottunk, hogy a kényszerítő bírság fennmaradó összegét nem kell csökkenteni.

68. Annyiban azonban nem osztjuk a Bizottság álláspontját, hogy az a kényszerítő bírság alkalmazását a „jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésétől" kéri. E tekintetben érdemes visszatérni az átláthatóság hiányára, amely a francia hatóságok és a Bizottság szolgálatainak kommunikációját jellemezte a polgári törvénykönyv tervezett módosításait illetően, a Bizottságnak 2003. június 27-én benyújtott formájukban.

69. A Bizottság akkor elmulasztotta értesíteni a francia hatóságokat a polgári törvénykönyv 1386-7. cikke javasolt megszövegezésének nyilvánvaló hiányosságáról. Furcsa mulasztás, tekintve, hogy egy ilyen értesítés nem érintette volna a francia kormánynak a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítélet megfelelő teljesítését érintő felelősségét. A maguk részéről a francia hatóságok nem ítélték fontosnak, hogy kifejezetten kérjék a Bizottság véleményét, ezzel csökkentve annak kockázatát, hogy szükségtelenül meghosszabbítsák az irányelv helyes átültetésének már így is túl hosszú határidejét. E két magatartás egyike sem felel meg az EK 10. cikkében szereplő normáknak.

70. Bárhogy is legyen, a kényszerítő bírság kiszabásakor az érintett tagállamnak egy rövid, kiegészítő határidőt kell adni, hogy az még eleget tudjon tenni a kötelezettségeinek[18]. Különösen azokban az esetekben van erre szükség, amikor – mint ebben az ügyben is – e kötelezettségek pontos tartalmát csak magában a kényszerítő bírságot megállapító ítéletben állapították meg véglegesen, további határidő megadásának van helye.

71. A fentiekből következően azt kérjük a Bíróságtól, hogy kötelezze a Francia Köztársaságot a C-52/00. sz. ügyben hozott ítéletben foglaltak végrehajtásának késedelmes teljesítése miatt napi 13 715 euró összegű kényszerítő bírság megfizetésére, az ezen ítélet meghozatalát követő naptól számított három hónap elteltétől.

72. Az eljárási szabályzat 69. cikkének (2) bekezdése alapján a Francia Köztársaságot kötelezni kell az eljárás költségeinek viselésére.

18 – A C-278/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2003. november 25-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-14141. o., 53. pont).

VI – Végkövetkeztetések

73. Ezen okoknál fogva indítványozom, hogy a Bíróság:

1. állapítsa meg, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem tette meg a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv nem megfelelő átültetésével kapcsolatos C-52/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletben foglaltak második részének teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, és különösen azzal, hogy amennyiben a gyártó kiléte ismeretlen, a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a terméket neki szállító kilétéről – nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

2. kötelezze a Francia Köztársaságot a C-52/00. sz. ügyben hozott ítéletben foglaltak végrehajtásának késedelmes teljesítése miatt napi 13 715 euró összegű kényszerítő bírság megfizetésére, az ezen ítélet meghozatalát követő naptól számított három hónap elteltétől a C-52/00. sz. ügyben hozott ítéletben foglaltak végrehajtásáig;

3. kötelezze a Francia Köztársaságot a költségek viselésére.